Lietas Nr. A420388314
Lietas arhīva Nr. A42-01084-15/46

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā
Valmierā 2015.gada 18.martā

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnese Solveiga Pone,

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc /pers. A/ pieteikuma par Nodrošinājuma valsts aģentūras direktora 2014.gada 26.septembra lēmuma Nr.17-3/11128 atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] Administratīvās rajona tiesas Valmieras tiesu namā 2014.gada 24.oktobrī saņemts /pers. A/ (turpmāk – pieteicējs) pieteikums. Ar Administratīvās rajona tiesas tiesneses 2014.gada 27.oktobra lēmumu pieteikums pieņemts un ierosināta administratīvā lieta Nr.A420388314.

[2] No lietas materiāliem konstatējams.

[2.1] 2010.gada 25.augustā, veicot pieteicēja vadītā transportlīdzekļa VW Multivan ar valsts reģistrācijas numuru /TL numurs/ muitas kontroli, konstatēts, ka transportlīdzekļa degvielas tvertnē ir 250 litri degvielas. 2 litri degvielas izsūknēta preču paraugam. Ar Valsts ieņēmumu dienesta (turpmāk – VID) Muitas Kriminālpārvaldes 2010.gada 25.augusta mantu un dokumentu apskates un izņemšanas protokolu ierosinātajā administratīvā pārkāpuma lietā Nr.0029/25.08.10.-KD cita starpā tika izņemts minētais transportlīdzeklis un dīzeļdegviela 248 litri. Ar VID Muitas kriminālpārvaldes Izmeklēšanas daļas vecākā muitas eksperta 2010.gada 30.augusta lēmumu par izņemto mantu un dokumentu nodošanu glabāšanā, izņemtās mantas nolemts nodot glabāšanā Nodrošinājuma valsts aģentūrai *(sk.lietas 46.lapu)*.

Ar 2010.gada 7.septembra Izņemtās mantas un izņemto dokumentu pieņemšanas un nodošanas aktu Nr.006475 VID Muitas kriminālpārvaldes vecākā muitas eksperte izņemto transportlīdzekli, tā dokumentus, atslēgas un signalizācijas pulti, kā arī izņemto dīzeļdegviela 140 litri ir nodevusi Nodrošinājuma valsts aģentūras vecākajam referentam K.Kolam *(sk.lietas 44.-45.lapu)*.

2010.gada 7.spetembrī VID Muitas kriminālpārvalde ekspertes sastādījušas Pārbaudes aktu Nr.04-74-10 par to, ka pieteicējam izņemtā īpašuma nodošanas Nodrošinājuma valsts aģentūrai laikā konstatēts, ka transportlīdzekļa degvielas tvertnē ir tikai 140 litri degvielas (par 108 litriem mazāk, nekā izņemts), un konstatēts, ka notikusi degvielas noplūde *(sk.lietas 43.lapu)*.

2010.gada 7.septembrī Nodrošinājuma valsts aģentūra izņemto dīzeļdegvielu 100 litri nodevusi SIA /Nosaukums A/, par ko Pededzes robežkontroles punktā sastādīts Izņemtās mantas un izņemto dokumentu pieņemšanas un nodošanas akts Nr.006484 *(sk.lietas 42.lapu)*.

2010.gada 10.septembrī sastādīts Izņemtās mantas un izņemto dokumentu pieņemšanas un nodošanas akts Nr.006536 par to, ka VID muitas un dokumentu apskates un izņemšanas sektora vadītājs nodevis Nodrošinājuma valsts aģentūrai 100 litru dīzeļdegvielu *(sk.lietas 41.lapu)*.

2010.gada 10.septembrī sastādīts Izņemtās mantas un izņemto dokumentu pieņemšanas un nodošanas akts Nr.006538 par to, ka Nodrošinājuma valsts aģentūra nodevusi SIA /Nosaukums A/ 100 litru dīzeļdegvielu *(sk.lietas 40.lapu)*.

[2.2] Ar VID Muitas pārvaldes 2010.gada 12.oktobra lēmumu F07/BN-001713 pieteicējs administratīvi sodīts par Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa (turpmāk – LAPK) 201.[12] pantā paredzētā administratīvā pārkāpuma izdarīšanu, kā arī nolemts atgriezt īpašniekam izņemtās preces: transportlīdzekli, tā reģistrācijas apliecību, aizdedzes atslēgas un signalizācijas pulti, kā arī dīzeļdegvielu 80 litri, bet dīzeļdegvielu 168 litri nolemts konfiscēt *(sk.lietas 30.-32.lapu)*.

[2.3] 2010.gada 12.oktobrī pieteicējs vērsies Nodrošinājuma valsts aģentūrā, lūdzot atdot viņam administratīvā pārkāpuma lietas ietvaros izņemto mantu – transportlīdzekli VW Multivan NM 8949 *(sk.lietas 29.lapu)*. 2010.gada 12.oktobrī sastādīts Izņemtās mantas un izņemto dokumentu pieņemšanas un nodošanas akts Nr.006759, ar kuru pieteicējam atdots transportlīdzeklis, tā dokumenti, atslēgas un signalizācijas pults *(sk.lietas 28.lapu)*, kā arī Izņemtās mantas un izņemto dokumentu pieņemšanas un nodošanas akts Nr.006758, ar kuru pieteicējam nodota dīzeļdegviela 80 litri *(sk.lietas 27.lapu)*.

[2.4] 2010.gada 21.oktobrī sastādīts Izņemtās mantas un izņemto dokumentu pieņemšanas un nodošanas akts Nr.006818, ar kuru SIA /Nosaukums A/ nodevusi Nodrošinājuma valsts aģentūrai 160 litrus dīzeļdegvielas (šķidrumu ar dīzeļdegvielai raksturīgu smaku) *(sk.lietas 25.lapu)*. 2010.gada 21.oktobrī sastādīts Izņemtās mantas un izņemto dokumentu pieņemšanas un nodošanas akts Nr.006818 un Valstij piekritīgās mantas pieņemšanas un nodošanas akts Nr.005760, ar kuru Nodrošinājuma valsts aģentūra nodevusi VID LNMA valstij piekritīgās mantas uzskaite un realizācijas sektora amatpersonai 160 litrus dīzeļdegvielas (šķidrumu ar dīzeļdegvielai raksturīgu smaku) *(sk.lietas 23., 24.lapu)*.

[2.5] Ar Nodrošinājuma valsts aģentūras Izdevumu piedziņas nodaļas vadītāja pienākumu izpildītāja 2014.gada 28.jūlija lēmumu Nr.17-15/8002 pieteicējam uzlikts par pienākumu segt izdevumus 501,68 *euro* par izņemtās mantas nodošanu glabāšanā un glabāšanu līdz šā lēmuma apstrīdēšanas termiņa beigām *(sk.lietas 15.-16.lapu)*. Minētajam lēmumam pielikumā pievienots 2014.gada 21.jūlija Nodrošinājuma valsts aģentūrs Izdevumu aprēķins Nr.1874-AL-2014, ar kuru aprēķināta apmaksai summa 504,47 Ls jeb 717,79 *euro*. Rēķinā kā samaksātā summa norādīti 151,88 Ls jeb 216,11 *euro (sk.lietas 17.-18.lapu)*.

[2.6] Pieteicējs Nodrošinājuma valsts aģentūras Izdevumu piedziņas nodaļas vadītāja pienākumu izpildītāja 2014.gada 28.jūlija lēmumu Nr.17-15/8002 apstrīdējis *(sk.lietas 13.-14.lapu)*. Ar Nodrošinājuma valsts aģentūras 2014.gada 26.septembra lēmumu Nr.17-3/11128 apstrīdētais lēmums atcelts un pieteicējam noteikta administratīvā pārkāpuma lietā izņemtās mantas nodošanas glabāšanā, glabāšanas un konfiskācijas izdevumi 877,79 *euro (sk.lietas 9.-12.lapu)*.

[3] Pieteicēja pieteikumā norāda turpmāk minētos argumentus.

[3.1] Transportlīdzekļa saņemšanas brīdī bija zināms tā glabāšanas termiņš, līdz ar to bija zināma nepieciešamā informācija, lai precīzi aprēķinātu transportlīdzekļa glabāšanas izdevumus. Normatīvajos aktos, kas nosaka kārtību, kādā veidā tiek aprēķināti izdevumi par transportlīdzekļa glabāšanu, nav izdarītas izmaiņas no brīža, kopš pieteicējs ir izdarījis administratīvo pārkāpumu, turpretī Nodrošinājuma valsts aģentūras aprēķini ir vairākkārtīgi mainīti. No minētā secināms, ka Nodrošinājuma valsts aģentūra savā darbībā nav konsekventa, jo katru reizi patvaļīgi pārrēķinājusi izdevumu apmēru. Šāda rīcība rada šaubas par tāmē ietverto izdevumu faktisko apmēru un pamatotību. Bez tam, ņemot vērā, ka izdevumi ir vairākas reizes pārrēķināti, pieteicējam nav paļāvības, ka tie atkal, bez jebkāda pamatojuma, netiks pārrēķināti. Tādejādi Nodrošinājuma valsts aģentūra nav ievērojusi Administratīvā procesa likuma 10.pantā noteikto tiesiskās paļāvības principu.

[3.2] Nodrošinājuma valsts aģentūra nav tiesīga pieņemt sākotnējo lēmumu vairāk nekā trīs gadus pēc tam, kad iznīcināta konfiscētā manta. Atbilstoša lēmuma pieņemšanai Nodrošinājuma valsts aģentūrai visa nepieciešamā informācija un fakti bija zināmi jau 2010.gada 21.oktobrī, jo minētajā datumā tika iznīcināta konfiscētā manta. No minētā datuma ir pagājuši jau gandrīz 4 gadi. Administratīvajā procesā likumdevējs kā maksimālo laiku, kādā veicama procesuāla darbība, noteicis trīs gadus. Bez tam, pieteicējam, kā privātpersonai normatīvajos aktos ir noteikti termiņi, kuros var iebilst pret iestāžu rīcību vai lēmumiem. Ņemot vērā minēto, Nodrošinājuma valsts aģentūrai, ievērojot labas pārvaldības principu, sākotnējais lēmums bija jāpieņem trīs gadu laikā no brīža, kad kļuva zināmi fakti tā pieņemšanai, proti, līdz 2013.gada 21.oktobrim. Tādejādi Nodrošinājuma valsts aģentūra nav ievērojusi vispārīgo principu – taisnīga procedūra saprātīgā laikā.

[4] Administratīvās rajona tiesas Valmieras tiesu namā 2014.gada 10.novembrī saņemti Nodrošinājuma valsts aģentūras rakstveida paskaidrojumi, kuros Nodrošinājuma valsts aģentūra norāda, ka atzīst pieteicēja pieteikumu daļā par transportlīdzekļa glabāšanas izdevumiem 379,09 *euro*, bet pārējā daļā uzskata, ka pārsūdzētais lēmums ir tiesisks un pamatots.

Motīvu daļa

[5] Tiesa, izvērtējot lietas apstākļus un lietā esošos pierādījumus, secina, ka pieteikums ir pamatots un ir apmierināms.

[6] Saskaņā ar LAPK 257.panta pirmo daļu kārtību, kādā administratīvā pārkāpuma lietā izņemtās mantas nodod glabāšanai, kā arī kārtību, kādā institūcija (amatpersona) pieņem lēmumu par mantu nodošanu realizācijai vai iznīcināšanai un kādā veicama šo mantu realizācija vai iznīcināšana, ir deleģēts noteikt Ministru kabinetam.

Saskaņā ar LAPK 257.panta sesto daļu persona, kurai uzlikts administratīvais sods, Ministru kabineta noteiktā kārtībā un apmērā sedz izdevumus, kas radušies sakarā ar administratīvā pārkāpuma lietā izņemtās mantas un dokumentu nodošanu glabāšanā, glabāšanu un iznīcināšanu.

Pamatojoties uz LAPK 257.panta pirmajā daļā minēto deleģējumu Ministru kabinets 2006.gada 11.jūlijā bija izdevis noteikumus Nr.580 "Noteikumi par rīcību ar administratīvo pārkāpumu lietās izņemto mantu un dokumentiem" (turpmāk - Noteikumi Nr.580), kas bija spēkā līdz 2010.gada 10.decembrim.

[7] Kā konstatēts šā sprieduma 2.1.punktā pieteicēja pārvadātās mantas izņemtas 2010.gada 25.augustā. Nodrošinājuma valsts aģentūrai tās nodotas 2010.gada 7.oktobrī. Savukārt 2010.gada 12.oktobrī ir pieņemts lēmums par transportlīdzekļa, tā dokumentu, atslēgu un signalizācijas pults, kā arī 80 litrus dīdzeļdegvielas atdošanu īpašniekam un par 168 litru dīzeļdegvielas konfiskāciju (*sk.šā sprieduma 2.2.punktu*).

Ņemot vērā šā sprieduma 2.1.punktā konstatēto faktu, ka laika periodā, kamēr transportlīdzeklis glabājās Pededzes robežkontroles punktā, bija notikusi degvielas noplūde un no transportlīdzekļa 2010.gada 7.septembrī tika izsūknēti 140 litri degvielas, bez apstākļu noskaidrošanas un papildus pierādījumu iegūšanas lietā nav loģiski izskaidrojams, kādēļ ir tikuši sastādīti šā sprieduma 2.1.punktā minētie akti Nr. 006536 un Nr.006538 par 100 litriem dīzeļdegvielas nodošanu, ja tāda no pieteicēja vadītā transportlīdzekļa netika izsūknēta.

[8] Saskaņā ar LAPK 291.panta pirmo daļu lēmums par administratīvā soda uzlikšanu ir izpildāms ar tā pieņemšanas brīdi, ja šajā kodeksā un citā likumdošanā nav noteikts citādi. Lēmums administratīvā pārkāpuma lietā pieņemts 2010.gada 12.oktobrī, pieteicējs to nav apstrīdējis. Lēmuma pieņemšanas dienā 2012.gada 12.oktobrī pieteicējs ir vērsies Nodrošinājuma valsts aģentūrā, lai saņemtu pieteicējam izņemto mantu, par kuras atgriešanu īpašniekam lemts 2012.gada 12.oktobra lēmumā Nr.F07/BN-001713.

[9] Saskaņā ar Ministru kabineta 2006.gada 25.aprīļa noteikumu Nr.315 „Kārtība, kādā veicama valstij piekritīgās mantas uzskaite, novērtēšana, realizācija, nodošana bez maksas, iznīcināšana un realizācijas ieņēmumu ieskaitīšana valsts budžetā" (turpmāk – Noteikumi Nr.315), kas bija spēkā līdz 2013.gada 31.decembrim, 4.punktu pēc iestādes lēmuma vai tiesas sprieduma saņemšanas par izņemtās mantas vai lietisko pierādījumu, vai izņemto dokumentu konfiskāciju Aģentūra nekavējoties, bet ne vēlāk kā piecu darbdienu laikā:

1) rakstiski (arī elektroniski, nosūtot informāciju uz VID oficiālo e-pasta adresi) par to paziņo Valsts ieņēmumu dienestam pēc mantas vai dokumentu atrašanās vietas;

2) mantu kopā ar izņemtās mantas vai lietisko pierādījumu aprakstes un novērtējuma aktu, ja līdz iestādes lēmuma vai tiesas sprieduma saņemšanai par izņemtās mantas vai lietisko pierādījumu konfiskāciju Nodrošinājuma valsts aģentūra ir veikusi izņemtās mantas vai lietisko pierādījumu novērtēšanu, vai dokumentus kopā ar izņemtās mantas un izņemto dokumentu pieņemšanas un nodošanas aktu un apliecinātu iestādes lēmuma vai tiesas sprieduma kopiju nodod VID pēc mantas vai dokumentu atrašanās vietas.

No minētajām tiesību normām izriet, ka Nodrošinājuma valsts aģentūrai ne vēlāk kā 5 darbdienu laikā pēc lēmuma par mantas konfiskāciju spēkā stāšanās administratīvā pārkāpuma lietā izņemtā un Nodrošinājuma valsts aģentūras glabāšanā nodotā manta, kā valstij piekritīga manta ir jānodod VID.

No lietas materiāliem konstatējams, ka pieteicējam izņemtā konfiscējamā manta nodota VID 2010.gada 21.oktobrī (*sk.šā sprieduma 2.4.punktu)*.

[10] Kā konstatēts šā sprieduma 2.5.punktā sākotnējais lēmums izskatāmajā administratīvajā lietā iestādē pieņemts 2014.gada 28.jūlijā, kas ir trīs gadus un nepilnus deviņus mēnešu pēc Nodrošinājuma valsts aģentūras izdevumu par mantas glabāšanu rašanās laika.

Saskaņā ar Noteikumu Nr.580 43.1.punktu, ja nav segti šo noteikumu 36. vai 43.punktā minētie izdevumi, kas Nodrošinājuma valsts aģentūrai radušies saistībā ar izņemtās mantas nodošanu glabāšanai un glabāšanu, Nodrošinājuma valsts aģentūra pieņem lēmumu par attiecīgo izdevumu piedziņu no pārkāpuma izdarītāja.

Izvērtējot tiesisko regulējumu par administratīvā pārkāpuma lietā izņemtās mantas nodošanas glabāšanai un glabāšanas kārtību un ar to saistīto izdevumu aprēķināšanas un piedziņas kārtību (Noteikumi Nr.580), tiesa konstatē, ka likumdevējs nav noteicis noilguma termiņu lēmuma pieņemšanai

izdevumu piedziņai, kas Nodrošinājuma valsts aģentūrai radušies saistībā ar izņemtās mantas nodošanu glabāšanai un glabāšanu. Ņemot vērā apstākli, ka izskatāmajā gadījumā administratīvais akts ir izdots pēc iestādes iniciatīvas, uz tā izdošanas termiņu nav attiecināmi Administratīvā procesa likuma 64.panta noteikumi.

Ievērojot Valsts pārvaldes iekārtas likuma 10.panta piektajā daļā nostiprināto labas pārvaldības principu, kas ievērojams valsts pārvaldes darbībā, atzīstams, ka minētā principa ietvaros arī uz valstij pienākošo maksājumu (maksājumu valsts budžetā) piedziņu ir ievērojami saprātīgi termiņi. Proti, ievērojot labas valsta pārvaldes principu, šādus maksājumus valsts pārvalde nevar pieprasīt un piedzīt neierobežotā periodā.

Satversmes tiesa ir atzinusi, ka procesuālie termiņi ir noteikti tiesiskās stabilitātes nodrošināšanai. Tiesiskā stabilitāte ir būtiska tiesiskas valsts principa sastāvdaļa, kas prasa ne vien noregulētu tiesvedības procesu, bet arī tā noslēgumu, kas ir tiesiski noturīgs. Procesuālajās tiesībās tiesiskās stabilitātes nodrošināšanai kalpo konkrētu procesuālo darbību veikšanai noteiktie termiņi. Ikvienas procesuālās darbības veikšanai nepieciešams atbilstošs un noteikts laika ierobežojums. Šāda termiņa ierobežojuma mērķis ir nodrošināt lietas atrisināšanu saprātīgā laika periodā un nodrošināt otras puses paļāvību, ka konflikta risinājums vēlāk netiks pārskatīts (*sk. Satversmes tiesas 2002. gada 26. novembra spriedumu lietā Nr. 2002-09-01, 1. punktu*).

Administratīvajā procesā privātpersonai nelabvēlīga administratīvā akta izdošanai atsevišķu jomu regulējošās speciālajās tiesību normās likumdevējs ir noteicis trīs gadu noilguma termiņu, piemēram, likuma „Par nodokļiem un nodevām" 23.panta pirmajā daļā. Trīs gadu noilguma termiņš ir noteikts arī administratīvajā procesā privātpersonai procesuālo darbību veikšanai (Administratīvā procesa likuma 191.panta pirmās daļas 9.punktā, nosakot pieteikuma iesniegšanas tiesā termiņu, un Administratīvā procesa likuma 354.panta otrajā daļā, paredzot ierobežojumus iesniegt pieteikumu lietas jaunai izskatīšanai sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem), kā arī šāds termiņš ir noteikts administratīvā akta izpildei (Administratīvā procesa likuma 360.panta ceturtā daļa).

Pēc analoģijas šādu termiņu attiecinot uz iestādi, tiesa secina, ka izskatāmajā gadījumā ir atzīstams, ka sākotnējais lēmums par administratīvā pārkāpuma lietā izņemtās pieteicēja mantas nodošanas glabāšanai un glabāšanas izdevumu piedziņu, kas izdots pārsniedzot minēto trīs gadu termiņu, nav izdots saprātīgā laika periodā. Līdz ar to secināms, ka Nodrošinājuma valsts aģentūra, izdodot pārsūdzēto lēmumu, ir pārkāpusi Valsts pārvaldes iekārtas likuma 10.panta piektajā daļā nostiprināto labas pārvaldības principu, kas savukārt ir pamats pārsūdzētā lēmuma atzīšanai par prettiesisku.

[11] Ņemot vērā šā sprieduma 6.-10.punktā konstatētos faktus un minētos apsvērumus un izvērtējot pārsūdzēto lēmumu kopumā, tiesa secina, ka pārsūdzētais lēmums ir atzīstams par prettiesisku un ir atceļams ar tā izdošanas brīdi.

[12] Administratīvā procesa likuma 124.pantā noteikts, ka par pieteikumu par lietas ierosināšanu tiesā maksā valsts nodevu 28,46 *euro* apmērā. No lietas materiāliem konstatējams, ka par pieteikumu izskatāmajā lietā pieteicējs samaksājis valsts nodevu 28,46 *euro (sk.lietas 7.-8.lapu).*

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmo daļu, ja pieteikums pilnībā vai daļēji apmierināts, tiesa piespriež no atbildētāja par labu pieteicējam viņa samaksāto valsts nodevu. Ņemot vērā šā sprieduma 11.punktā norādīto, pieteicēja samaksātā valsts nodeva 28,46 *euro* ir piespriežama no Latvijas Republikas, kas saskaņā ar Ministru kabineta 2013.gada 12.februāra noteikumu Nr.85 „Kārtība, kādā administratīvajā lietā iemaksā, atmaksā un atlīdzina valsts nodevu un iemaksā un atmaksā drošības naudu" 13.punktu atmaksājama pieteicējai no Nodrošinājuma valsts aģentūras budžeta līdzekļiem.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmo daļu, 246.-251.pantu, 253.panta pirmo daļu, 289.-294.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda:

apmierināt /pers. A/ pieteikumu par Nodrošinājuma valsts aģentūras direktora 2014.gada 26.spetembra lēmuma Nr.17-3/11128 atcelšanu;

atcelt Nodrošinājuma valsts aģentūras direktora 2014.gada 26.spetembra lēmuma Nr.17-3/11128 ar tā pieņemšanas dienu;

piespriest no Latvijas Republikas par labu /pers. A/ viņa samaksāto valsts nodevu 28,46 *euro,* kas izmaksājama /pers. A/ no Nodrošinājuma valsts aģentūras budžeta.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, apelācijas sūdzību iesniedzot Administratīvās rajona tiesas Valmieras tiesu namā.

Tiesnese S.Pone